

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA „PLANU ROZWOJU GOSPODARSTWA” DLA
DZIAŁANIA
„UŁATWIANIE STARTU MŁODYM ROLNIKOM”
objętego PROW 2007-2013

Celem sporządzenia „Planu rozwoju gospodarstwa” nazywanego w dalszej treści niniejszej instrukcji biznesplanem, jest pokazanie koncepcji rozwoju gospodarstwa w perspektywie kilku lat. W biznesplanie należy przedstawić stan, w jakim gospodarstwo znajdowało się przed złożeniem wniosku tj. w roku bazowym oraz określić założenia dotyczące rozwoju gospodarstwa w okresie minimum 5 lat od przewidywanej wypłaty pomocy.

Biznesplan jest opisem zmian w gospodarstwie, zawierającym element ekonomiczny w postaci rachunku wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej z działalności rolniczych prowadzonych w gospodarstwie.

Przez stan, w jakim gospodarstwo znajduje się w roku bazowym, należy rozumieć zasoby czynników produkcji w okresie bezpośrednio poprzedzającym złożenie wniosku tj. powierzchnię i rodzaj użytków rolnych, jakość gleb, budynki i budowle, maszyny, urządzenia i wyposażenie do produkcji rolnej oraz prowadzoną produkcję roślinną i zwierzęcą w gospodarstwie, które wnioskodawca planuje nabyć lub, które posiada w dniu składania wniosku. Składników majątkowych, których wnioskodawca nie planuje nabyć razem z gospodarstwem, nie uwzględnia się w biznesplanie (np. części gruntów, budynków, maszyn i urządzeń oraz zwierząt).

Używane w instrukcji określenie „rozporządzenie” oznacza rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”*, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2014 r. poz. 201 z późn. zm.).

Z pomocy w ramach działania „Ułatwianie...” mogą skorzystać dwie grupy beneficjentów.

Grupa I (kandydaci na młodych rolników) – to osoby, które dopiero planują przejęcie gospodarstwa i rozpoczęcie (po raz pierwszy) prowadzenia działalności rolniczej.

Grupa II (posiadacze gospodarstw) – to osoby, które w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy posiadają już gospodarstwo, ale od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej do dnia złożenia wniosku nie upłynęło więcej niż 15 miesięcy.

Przystępując do opracowania biznesplanu należy na wstępie określić rok bazowy dla okresu planowania oraz ostatni rok objęty planem. W tym celu należy skorzystać z danych podanych w Tabeli pomocniczej 1. Przyjęcie roku bazowego dla okresu planowania uzależnione jest od

przewidywanego terminu złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Ostatni rok objęty planem uzależniony jest od przewidywanej daty wypłaty premii, na którą oprócz terminu złożenia wniosku ma wpływ czas trwania poszczególnych etapów jego obsługi. Przy określeniu ostatniego roku objętego planem w Tabeli pomocniczej 1 przyjęto następujący (wynikający z rozporządzenia) czas trwania poszczególnych etapów obsługi wniosków:

- a) okres od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji – do 150 dni, jednakże od rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej przez wnioskodawcę do dnia wydania decyzji przyznającej pomoc, przez ARiMR nie może upłynąć więcej niż 18 miesięcy,
- b) okres od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy do dnia nabycia gospodarstwa (grupa I), bądź spełnienia innych warunków określonych w rozporządzeniu (np. ubezpieczenie w KRUS, uregulowanie spraw majątkowych itp.) oraz udokumentowania spełnienia ww. warunków – do 180 dni,
- c) okres od dnia złożenia w ARiMR wniosku o płatność, a w przypadku osób, w stosunku, do których została wydana decyzja z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, o których mowa w lit. b) tj. złożenia wniosku o płatność i udokumentowania spełnienia warunków, których dotyczyło zastrzeżenie do dnia wypłaty premii – do 60 dni,
- d) okres trwania zobowiązania (czas, w którym beneficjent musi kontynuować samodzielną działalność rolniczą pod rygorem zwrotu premii) – co najmniej 5 lat od dnia wypłaty premii.

Należy pamiętać, że w przypadku, gdy Wnioskodawca w momencie składania wniosku jest już posiadaczem gospodarstwa, ubezpieczonym w KRUS i spełniającym wszystkie warunki określone w rozporządzeniu, nie musi on ustalając ostatni rok objęcia planem uwzględniać okresu, o którym mowa w lit. b), pod warunkiem, że wniosek o płatność zostanie złożony w możliwie najszybszym terminie po doręczeniu decyzji o przyznaniu pomocy. W przypadku wnioskodawcy, który dopiero planuje przejęcie gospodarstwa lub przejął gospodarstwo w drodze spadku, a sprawy własnościowe nie są jeszcze uregulowane, okres, o którym mowa w lit. b) należy uwzględnić w całości.

Tabela pomocnicza 1. Sposób określenia roku bazowego oraz okresu objętego Planem

Termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy do OR ARiMR	Rok bazowy dla okresu planowania	Ostatni rok objęty Planem	
		Wnioskodawcy korzystający z okresu, o którym mowa w lit. b (przewidywana wypłata premii w 2015 r.)	Wnioskodawcy niekorzystający z okresu, o którym mowa w lit. b (przewidywana wypłata premii w 2014 r.)
1.01.2014 – 14.03.2014	2013	2020	2019
15.03.2014 – 31.12.2014	2014	2020	2019

Beneficjent, który otrzymał premię, będzie zobowiązany do zaangażowania przynajmniej 70% kwoty pomocy (70 000 zł) w proces modernizacji i rozwoju gospodarstwa. Kwota ta odnosi się do wydatków brutto (łącznie z podatkiem VAT) i może być m.in. przeznaczona na:

- 1) realizację inwestycji obejmującej:
 - a) wydatki zgodne z katalogiem kosztów kwalifikowalnych w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem,
 - b) zakup nieruchomości rolnych, w tym gruntów rolnych, które do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pomocy beneficjent będzie wykorzystywał do działalności rolniczej w gospodarstwie,
 - c) zakup zwierząt hodowlanych stanowiących stado podstawowe - związany z rozpoczęciem produkcji zwierzęcej w gospodarstwie lub postępowaniem genetycznym w zakresie prowadzonej produkcji,
- 2) pokrycie nierefundowanej części wydatków (wkładu własnego) na inwestycje w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego PROW na lata 2007-2013.

UWAGA!

Przy łączeniu premii dla młodego rolnika z pomocą na modernizację gospodarstw należy pamiętać, że podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowalnym w działaniu „Modernizacja gospodarstw rolnych”.

PRZYKŁAD:

Beneficjent działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” podpisał umowę na dofinansowanie inwestycji w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Zakupił maszynę o wartości 150 000 zł brutto (122 951 zł netto). Może uzyskać zwrot 60% kosztów kwalifikowalnych, czyli 73 770 zł. Nierefundowana część wydatków (wkład własny beneficjenta) na tę inwestycję wyniesie, więc 76 230 zł (150 000 zł – 73

770 zł). Kwota ta daje możliwość rozliczenia w całości 70 % premii dla młodego rolnika, ponieważ przewyższa kwotę 70 000 zł.

Należy przy tym pamiętać, że:

- 1) za wydatki na inwestycje nie uznaje się, wydatków
 - a) poniesionych przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy na „Ułatwianie startu młodym rolnikom”,
 - b) na inwestycje budowlane na gruntach stanowiących przedmiot dzierżawy;
- 2) cena nabywanych dóbr nie może przekraczać ich wartości rynkowej;
- 3) zakup nieruchomości rolnych, zwierząt gospodarskich, maszyn, urządzeń i wyposażenia nie może być dokonany na podstawie umowy zawartej między beneficjentem a małżonkiem, wstępnym lub zstępnym beneficjenta ani wstępnym lub zstępnym małżonka beneficjenta.

Biznesplan ma w sposób zwięzły, logiczny i weryfikowalny wskazać efekty zainwestowania kwoty nie mniejszej niż 70 000 zł w rozwój gospodarstwa wnioskodawcy.

Opracowując biznesplan należy zwrócić szczególną uwagę, aby przyjęte założenia były realne i aby istniała praktyczna możliwość ich realizacji oraz uzyskania zakładanej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, jak również aby sporządzony biznesplan był wewnętrznie zgodny.

Realności założeń biznesplanu z punktu widzenia wykonalności i uzyskania zakładanej wielkości ekonomicznej gospodarstwa oraz jego wewnętrzną zgodność uzależniona jest między innymi od:

- 1) doboru planowanych upraw do zakładanej żywotności ekonomicznej gospodarstwa przy uwzględnieniu lokalnych warunków glebowo-klimatycznych, (jakość gleb, okres wegetacji, opady itp.) oraz powierzchni użytków rolnych,
- 2) doboru planowanej produkcji zwierzęcej do zakładanej żywotności ekonomicznej gospodarstwa z uwzględnieniem posiadanych pasz bezwzględnych (TUZ, liście z buraków cukrowych, itp.) dostępnej i planowanej liczby stanowisk lub powierzchni budynków inwentarskich,
- 3) wewnętrznej zgodności biznesplanu w odniesieniu do planowanej produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz wykorzystania potencjału produkcyjnego.
- 4) potencjalnych możliwości zbytu wytworzonej produkcji w przeciętnych warunkach rynkowych, z uwzględnieniem rynku lokalnego.
- 5) dostosowania parku maszynowego oraz planowanych zakupów sprzętu rolniczego do rodzaju i skali planowanej produkcji oraz wielkości gospodarstwa.

Biznesplan należy wypełnić w wersji elektronicznej, korzystając z formularza zamieszczonego na stronie internetowej ARiMR (www.arimr.gov.pl) oraz złożyć w wersji elektronicznej i papierowej, jako załączniki do wniosku o przyznanie pomocy na „Ułatwienie startu młodym rolnikom”.

STRONA TYTUŁOWA

Tytuł: pole obowiązkowe – w sposób syntetyczny podajemy zakres planowanych zmian w gospodarstwie: np. „Poprawa wyniku ekonomicznego z gospodarstwa poprzez zwiększenie jego powierzchni - zakup gruntów rolnych”.

Dane Wnioskodawcy podajemy zgodnie z adresem zameldowania.

Imię: pole obowiązkowe.

Nazwisko: pole obowiązkowe.

Ulica: pole obowiązkowe jedynie dla adresów posiadających ulicę.

Nr domu/lokalu: pole obowiązkowe.

Miejscowość: pole obowiązkowe.

Kod pocztowy, poczta: pole obowiązkowe.

Nr telefonu: pole nieobowiązkowe – w przypadku wpisania numeru telefonu należy podać go wraz z numerem kierunkowym.

Numer identyfikacyjny: pole obowiązkowe, jeżeli wnioskodawcy został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Podpis wykonawcy biznesplanu: pole obowiązkowe w przypadku, gdy biznesplan został sporządzony przez inną osobę niż wnioskodawca lub przez podmiot zewnętrzny – brak podpisu zostanie uznany, że biznesplan sporządził wnioskodawca i sam potwierdza wewnętrzną jego zgodność oraz produkcyjną i ekonomiczną realność przyjętych założeń.

Data: pole obowiązkowe - należy wpisać datę sporządzenia biznesplanu.

Podpis Wnioskodawcy: pole obowiązkowe - podpis wnioskodawcy używany przez niego do podpisywania dokumentów urzędowych.

ARKUSZ (1a): CELE, KONCEPCJA, ETAPY

Tabela 1.1. Realizacja operacji spowoduje:

Tabelę należy wypełnić obowiązkowo wstawiając TAK lub NIE w odpowiednim polu.

Pole „poprawa sytuacji w zakresie ochrony środowiska” należy zaznaczyć, jeśli wnioskodawca planuje wykorzystać premię na inwestycje dotyczące ochrony środowiska, np: budowę urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych, budowę urządzeń do sporządzania i przechowywania kiszonek, modernizację budynku służącego do produkcji rolnej poprzez wymianę i utylizację pokrycia dachowego z eternitu, inwestycje dotyczące oczyszczania ścieków powstających w wyniku prowadzonej działalności rolniczej.

Pole „poprawa sytuacji w zakresie warunków utrzymania zwierząt” należy zaznaczyć, jeśli wnioskodawca planuje wykorzystać premię na inwestycje dotyczące poprawy warunków utrzymania zwierząt, np. modernizację budynku inwentarskiego w zakresie objętym przepisami w sprawie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich.

Pole „poprawa sytuacji w zakresie warunków higieny i bezpieczeństwa produkcji” należy zaznaczyć, jeśli wnioskodawca planuje wykorzystać premię na inwestycje:

- poprawiające cechy produktu istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności (sposób schładzania i przechowywania mleka, sposób przechowywania środków ochrony roślin i nawozów mineralnych, jakość pasz, czystość, czyszczenie i sortowanie produktów rolnych),
- dotyczące organizacji produkcji zapewniającej lepsze warunki higieniczne i nową organizację przestrzeni produkcyjnej np. przebudowa budynku, założenie instalacji wodnej i kanalizacyjnej, wymiana instalacji elektrycznej, montaż urządzeń wentylacyjnych, wyposażenie w urządzenia do mycia maszyn, ciągników i kombajnów,
- zakupy istotne dla bezpieczeństwa procesu produkcji z punktu widzenia ludzi (pracowników) tj. zakup maszyn lub urządzeń usprawniających przebieg procesu produkcyjnego oraz zakup maszyn lub urządzeń do mycia, dezynfekcji, ochrony przed skażeniami, np. przez środki chemiczne używane w procesie produkcji oraz ochrony przed innymi czynnikami takimi jak zapylenie, hałas, temperatura, drgania jak również chroniące przed urazami mechanicznymi itp.

Pole „poprawa sytuacji w zakresie infrastruktury drogowej” należy zaznaczyć w przypadku, gdy wnioskodawca planuje wykorzystać kwotę premii na inwestycje takie jak: utwardzanie placów manewrowych, budowa dróg wewnętrznych (w tym dojazdy do pól lub obiektów gospodarczych).

Pole „zwiększenie ekonomicznej wielkości gospodarstwa wyrażonej w ESU” należy zaznaczyć w przypadku, gdy wnioskodawca planuje wykorzystać kwotę premii na inwestycje dotyczące zapewnienia zasobów i warunków technicznych w gospodarstwie (ziemia, maszyny i urządzenia, budynki i budowle, plantacje, zwierzęta), pozwalających na jego funkcjonowanie zgodnie z założonym planem, na poziomie, co najmniej docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa.

Wnioskodawca wskazuje nie więcej niż 3 główne cele, które spełni w gospodarstwie w okresie realizacji Planu. Z podanymi celami muszą być związane planowane w Tabeli 5.2 Inwestycje przewidziane do sfinansowania z premii dla „młodego rolnika”.

Tabela 1.2. Opis planowanych zmian w gospodarstwie

Tabelę należy wypełnić obowiązkowo dokonując w sposób syntetyczny opisu celów swojej działalności oraz przedstawiając koncepcję rozwoju gospodarstwa. Przedmiotem tego opisu powinny być w szczególności:

- a) aktualny i planowany kierunek produkcji,
- b) planowane zmiany w poziomie wyposażenia w majątek trwały (zakupy maszyn i urządzeń, budowa budynków, zakup ziemi itp.),
- c) zmiany w poziomie intensywności produkcji spowodowane zakupami inwestycyjnymi (np. zakup wysokocielnych jałowic hodowlanych przyczyni się do wzrostu wydajności mlecznej krów).

Tabela 1.3. Planowane etapy rozwoju gospodarstwa

Tabelę należy wypełnić obowiązkowo wyodrębniając i opisując w sposób zwięzły maksymalnie 3 zwarte i logiczne etapy rozwoju gospodarstwa. Etapy te muszą być opisane przy pomocy weryfikowalnych (mierzalnych) mierników i wskaźników oraz dotyczyć całego 5 – letniego okresu zobowiązania z tytułu otrzymania premii.

Przykład:

Etap I - 2010-2011 – powiększenie gospodarstwa poprzez zakup gruntów rolnych o powierzchni 3,45 ha.

Etap II - 2012 - zakup minimum 3 jałowic hodowlanych (ze 100% udziałem krwi HF) o wydajności matek nie mniejszej niż 8 000 litrów mleka w 305-dniowej laktacji.

Etap III - 2013 – 2014 – zwiększenie sprzedaży mleka z gospodarstwa o około 20 000 kg rocznie tj. z poziomu 40 000 kg do poziomu około 60 000 kg.

Występujące w tabeli 1.3 etapy rozwoju nie muszą być tak ściśle z sobą powiązane i wzajemnie uwarunkowane jak podano w przykładzie. Można również wskazać etapy, które nie wynikają jeden z drugiego i mogą być zrealizowane niezależnie od siebie, jak np. zakup

gruntów i modernizacja budynków inwentarskich. Jeżeli natomiast planowana będzie, np. rozbudowa obory i zwiększenie stada krów to zawsze najpierw należy rozbudować oborę a dopiero później przewidzieć zwiększenie stada krów.

Wnioskodawca może również przewidzieć, że planowane w biznesplanie zmiany zrealizuje jednorazowo. Wówczas w tabeli 1.3 biznesplanu wystąpi tylko jeden etap.

ARKUSZ (1b): SZKOLENIA I DORADZTWO

Tabela 1.4. Planowane szkolenia i zakres stosowanego doradztwa

Wypełnienie tabeli nie jest obowiązkowe

Wypełniając tabelę należy określić, jakiego rodzaju szkolenia planuje odbyć wnioskodawca w okresie 5 lat od przewidywanego uzyskania premii oraz z jakiego zakresu doradztwa (nawozowego, rolnośrodowiskowego itp.) przewiduje skorzystać.

Tabela 1.5. Sposób uzupełnienia wykształcenia

Tabelę należy wypełnić obowiązkowo w przypadku wnioskodawców, niespełniających wymogu dotyczącego kwalifikacji zawodowych.

Tabela dotyczy wyłącznie wnioskodawców, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji w dniu złożenia wniosku i zobowiązują się do uzupełnienia wykształcenia w terminie 3 lat od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Wnioskodawca wskazuje szkołę, uczelnię (oraz kierunek studiów) lub pozaszkolną formę kształcenia, której ukończenie pozwoli osiągnąć wykształcenie określone w rozporządzeniu. Informacje powinny być zbieżne z tymi, które zawiera oświadczenie wnioskodawcy o sposobie uzupełnienia wykształcenia.

UWAGA: Kwalifikacje nie mogą być uzupełnione przez wydłużenie stażu pracy, tj. doliczenie do stażu pracy w rolnictwie, jaki wnioskodawca posiadał w dniu złożenia wniosku, okresu następującego po jego złożeniu.

Tabela 1.6. Inne zamierzenia dotyczące rozwoju gospodarstwa

Wypełnienie tabeli nie jest obowiązkowe

Tabelę wypełnia się, jeżeli oprócz planowanych inwestycji czy szkoleń lub doradztwa wnioskodawca planuje podjąć innego typu działania związane z rozwojem posiadanego bądź przejmowanego gospodarstwa, np. planowany udział w grupie producentów rolnych czy w systemie jakości żywności itp.

ARKUSZ (2a) WYKAZ DZIAŁEK

W przypadku, kiedy biznesplan jest załącznikiem do wniosku o pomoc, w którym zamieszczona jest identyczna tabela dotycząca wykazu działek (w pkt XIV wniosku o

przyznanie pomocy), wówczas, aby nie dublować całości informacji, wypełniając Tabelę 2. wypełniamy tylko kolumny: 5, 6, 8, 9, 10, i 11 tj. kolumny zawierające Nazwę i Nr obrębu, Nr działki oraz poszczególne kategorie powierzchni.

Tabelę 2 należy wypełnić w całości wówczas, kiedy biznesplan stanowi załącznik do wystąpienia beneficjenta (po wydaniu decyzji przyznającej o pomoc) z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w zakresie zmiany użytków rolnych w tym ich powierzchni.

Tabela 2. Oświadczenie o posiadanych i lub zadeklarowanych do przejęcia działkach ewidencyjnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego przedstawionego w biznesplanie

Do tabeli należy wpisać działki, które wnioskodawca już posiada lub te, które deklaruje do nabycia, ewentualnie te, które posiada i te, które zamierza dodatkowo nabyć np. w celu zwiększenia powierzchni gospodarstwa. **W odniesieniu do działek, które wnioskodawca zamierza nabyć należy podać tylko i wyłącznie te działki, które zostaną nabyte w okresie do 180 dni od doręczenia decyzji przyznającej pomoc, czyli przed terminem złożenia wniosku o płatność.**

W tabelę należy wpisać tylko działki ewidencyjne, które stanowią lub będą stanowić przedmiot:

- 1) własności lub małżeńskiej wspólności majątkowej;
- 2) użytkowania wieczystego;
- 3) dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na czas nieoznaczony lub na okres, co najmniej 5 lat, jednak nie krótszy niż do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pomocy;
- 4) dzierżawy od podmiotów innych niż wymienione w pkt 3, jeżeli umowa dzierżawy została/zostanie zawarta:
 - a) w formie aktu notarialnego albo ma datę pewną,
 - b) na okres, co najmniej 10 lat.

Kolumna 1 (Lp.). - cyfry 1, 2, 3... stanowią numer porządkowy kolejnych wierszy oraz kolejnych działek ewidencyjnych wchodzącym w skład gospodarstwa. Dane dotyczące poszczególnych działek należy wpisywać w kolejne wiersze tabeli.

Kolumny od 2 do 4 - wpisać nazwę województwa, powiatu i gminy, w której znajduje się dana działka ewidencyjna. Jeżeli w kolejnych wierszach konieczne byłoby wpisanie tej samej

nazwy województwa, powiatu czy gminy, można zastąpić wielokrotne powtarzanie tego samego zapisu poprzez wpisanie, „jw.”.

Kolumny od 5 do 8 - dla każdej działki ewidencyjnej wpisać nazwę obrębu ewidencyjnego (wsi), numer obrębu ewidencyjnego, numeru arkusza mapy, numer działki ewidencyjnej. Jeżeli w kolejnych wierszach konieczne byłoby wpisywanie tych samych nazw obrębu ewidencyjnego (wsi), numeru obrębu ewidencyjnego, numeru arkusza mapy, można zastąpić wielokrotne powtarzanie tego samego zapisu poprzez wpisanie „jw.”.

Kolumna 9 - podać całkowitą powierzchnię działki ewidencyjnej w hektarach z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Kolumna 10 - wpisać powierzchnię użytków rolnych na danej działce ewidencyjnej w hektarach z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Kolumna 11 - wpisać różnicę pomiędzy powierzchnią w kolumnie 9 i powierzchnią w kolumnie 10 w hektarach z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Kolumna 12 - wpisać tytuł prawny, jeżeli wnioskodawca posiada tytuł prawny do danej działki ewidencyjnej. Przy działkach ewidencyjnych przewidzianych do przejęcia pole należy pozostawić puste.

Kolumna 13 - wpisać datę nabycia tytułu prawnego do danej działki ewidencyjnej, np.: datę zawarcia aktu notarialnego umowy darowizny. W przypadku działek deklarowanych do nabycia, pole pozostawić puste.

Kolumna 14 - wpisać nazwisko i imię lub nazwę obecnego właściciela danej działki ewidencyjnej. Jeśli właścicielem działki jest wnioskodawca – wpisuje swoje imię i nazwisko. W przypadku działek planowanych do przejęcia wpisuje się imię i nazwisko dotychczasowego właściciela danej działki ewidencyjnej.

Kolumna 15 - wpisać planowaną formę przejęcia (nabycia) danej działki ewidencyjnej (np. umowa darowizny, umowa kupna, umowa dzierżawy, umowa użytkowania wieczystego). W przypadku działek już posiadanych, pole należy pozostawić puste.

Wiersz RAZEM – łączna powierzchnia w kolumnach 9, 10 i 11 dotycząca działek wpisanych do tabeli. Powierzchnia z kolumny 10 jest powierzchnią podlegającą punktacji, o której mowa w § 15 ust. 1b pkt. 1 rozporządzenia, decydującej o kolejności przysługiwania pomocy.

Jeżeli liczba działek ewidencyjnych, które wnioskodawca chce wpisać do tabeli będzie większa niż liczba wierszy, należy wprowadzić dodatkowe wiersze, przed wierszem RAZEM, w taki sposób, aby powierzchnia działek wpisanych w dodatkowych wierszach podlegała również sumowaniu w kolumnach 9, 10, i 11 wiersza RAZEM.

Kontrola zgodności działek podanych w Tabeli 2 oraz powierzchni podlegającej punktacji z rzeczywistości nabytymi działkami i posiadaną powierzchnią użytków rolnych, zostanie przeprowadzona przez ARiMR na etapie oceny wniosku o płatność. W przypadku zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności uniemożliwiających nabycie części działek wskazanych w Tabeli 2 i zamiarem nabycia innych działek należy wystąpić do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w zakresie powierzchni użytków rolnych, **nie później niż w terminie do 180 dni** od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.¹

ARKUSZ (2b): POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH (UR) I UPRAW

Rok bazowy dla okresu planowania - pole obowiązkowe.

Rokiem bazowym dla okresu planowania (patrz Tabela pomocnicza nr 1 w której określono rok bazowy oraz ostatni rok objęty planem w zależności od terminu złożenia wniosku) jest:

1. dla wniosków składanych od dnia 1 stycznia do dnia 14 marca - poprzedni rok,
2. dla wniosków składanych od dnia 15 marca do 31 grudnia – bieżący rok.

Tabela 2.1. Użytki rolne w gospodarstwie w roku bazowym

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe, w tabeli podaje się powierzchnię użytków rolnych, które wnioskodawca ma zamiar nabyć w przypadku wnioskodawców z grupy I tj. nieposiadających gospodarstwa (dane dotyczą wówczas gruntów i sposobu ich użytkowania przez poprzedniego właściciela oraz tych, które wnioskodawca ma zamiar nabyć dodatkowo **w okresie do 180 dni po doręczeniu decyzji przyznającej pomoc**) lub, które wnioskodawca już posiada i które ma zamiar nabyć dodatkowo np. w celu zwiększenia posiadanego gospodarstwa **w okresie do 180 dni po doręczeniu decyzji przyznającej pomoc**) w przypadku wnioskodawców z grupy II (posiadających już gospodarstwo) Użytki rolne podajemy w ha według ich rodzaju oraz klas gleb, zgodnie z rzeczywistym sposobem użytkowania. Jeżeli np. zgodnie z ewidencją gruntów i budynków występuje 15 ha trwałych łąk i pastwisk, ale w rzeczywistości użytkowanych było 12,50 ha to w części tabeli dotyczącej powierzchni użytkowanej rolniczo podajemy 12,50 ha, przyporządkowując tę powierzchnię do klas bonitacyjnych UR. Pozostałe 2,5 ha wystąpią wówczas w wierszu 3 „*Pozostałe użytki rolne (nieużytkowane rolniczo)*”.

Ponadto w wierszu 3 należy ująć wszystkie przejmowane użytki rolne, na których nie była prowadzona produkcja rolnicza w tym grunty zabudowane, grunty pod stawami, drogami

¹ Zgodnie z przepisem § 21 ust. 5 i 6 rozporządzenia

wewnętrzny i rowami. W kolumnie 8 tego wiersza należy wpisać łączną powierzchnię użytków rolnych niewykorzystywanych rolniczo. W wierszu 4 zostanie automatycznie wyliczona łączna powierzchnia użytków rolnych wchodzących w skład posiadanego lub nabywanego gospodarstwa.

Łączną powierzchnię użytków rolnych gospodarstwa należy w kolumnie 8 „Ogółem” rozdzielić na:

- 1) własne w tym będące w małżeńskiej wspólności majątkowej oraz będące w użytkowaniu wieczystym (kolumna 8 wiersz 5);
- 2) dzierżawione z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz od jednostek samorządu terytorialnego (kolumna 8 wiersz 6.);

Umowa dzierżawy od w/w podmiotów powinna być zawarta na czas nieoznaczony lub na okres, co najmniej 5 lat, jednak nie krótszy niż do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pomocy. Umowa dzierżawy nie musi być w formie aktu notarialnego, ale musi być sporządzona na piśmie w formie np. zwyczajowo przyjętej przez ANR lub samorządy;

- 3) dzierżawione od innych podmiotów pod warunkiem, że umowa dzierżawy jest lub będzie zawarta w formie aktu notarialnego lub z datą pewną na okres, co najmniej 10 lat. (kolumna 8 wiersz 7);
- 4) powierzchnia w wierszu 8 w kolumnie 8 wyliczy się samoczynnie;
- 5) powierzchnia w wierszu 9 w kolumnie 8 również wylicza się samoczynnie (po wypełnieniu wierszy 5, 6 i 7) i będzie obejmowała użytki rolne własne (łącznie z małżeńską wspólnością majątkową) oraz dzierżawione niezależnie od podmiotu wydzierżawiającego.

Powierzchnia występująca w kolumnie 8 w wierszu 9 powinna być zgodna z powierzchnią występującą w wierszu RAZEM w kolumnie 10 tabeli w pkt XIV wniosku o pomoc (w przypadku, kiedy biznesplan jest załącznikiem do wniosku o pomoc) lub w Tabeli 2 biznesplanu (w przypadku, kiedy biznesplan stanowi załącznik do wystąpienia beneficjenta z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w tym w zakresie zmiany powierzchni użytków rolnych oraz z powierzchnią podaną w polu 69 wniosku o pomoc.

Tabela 2.2. Powierzchnia upraw w plonie głównym

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe, w tabeli należy podać powierzchnię upraw w gospodarstwie w roku bazowym oraz w kolejnych latach okresu planowania ustalonego zgodnie z zapisami w Tabeli pomocniczej 1 instrukcji. Powierzchnia upraw w roku bazowym dotyczy powierzchni podanej w Tabeli 2.1 (powierzchni w kolumnie 8 w wierszu Użytki

rolne użytkowane rolniczo. Pomocą i jednocześnie dokumentem pozwalającym zweryfikować zgodność zapisu w roku bazowym może być złożony na ten okres wniosek o płatności obszarowe.

W przypadku województw gdzie średnia powierzchnia gospodarstwa w województwie jest mniejsza, niż średnia powierzchnia gospodarstwa w kraju, wnioskodawca w okresie do 180 dni od doręczenia decyzji przyznającej pomoc powinien posiadać lub nabyć gospodarstwo o powierzchni równej minimum średniej powierzchni gospodarstwa w województwie oraz będzie miał obowiązek powiększyć gospodarstwo w ciągu 3 lat od wypłaty premii, co najmniej do średniej powierzchni gospodarstwa w kraju. Wypełniając, w powyższych okolicznościach tabelę 2.2, należy pamiętać, aby we właściwym roku (najpóźniej w trzecim/czwartym roku od przewidywanego terminu wypłaty premii) przewidzieć stosowny wzrost powierzchni upraw wynikający z obowiązku powiększenia gospodarstwa. Podobnie należy postąpić, kiedy wnioskodawca z własnej woli przewiduje, od określonego roku, powiększenie powierzchni swojego gospodarstwa.

W omawianej tabeli wpisuje się działalności (uprawiane rośliny) mogące być przedmiotem sprzedaży (potencjalnie towarowe) np. pszenica ozima, żyto, rzepak jary, ziemniaki, buraki, plantacje trwałe na gruntach ornych, sady itp. jak i działalności (uprawiane rośliny) przeznaczone na paszę dla zwierząt np. rośliny pastewne w plonie głównym na gruntach ornych, łąki, pastwiska itp., oraz ich powierzchnię w roku bazowy i w poszczególnych latach okresu planowania. Przy podawaniu powierzchni w poszczególnych latach, należy uwzględnić powierzchnię roślin zbieranych, jako plon główny w tym roku, będą to, więc zasiewy jesienne roku poprzedniego oraz zasiewy wiosenne roku bieżącego.

Struktura produkcji roślinnej w poszczególnych latach okresu planowania powinna uwzględniać przewidywane zmiany w gospodarstwie. Szczególną uwagę należy zwrócić na zmiany powierzchni:

- 1) użytków rolnych wynikające m.in. z konieczności osiągnięcia w okresie 3 lat powierzchni równej średniej powierzchni gospodarstwa w kraju,
- 2) poszczególnych upraw,
- 3) paszowej, związane ze zmianami w produkcji zwierzęcej.

Powierzchnie upraw należy podać w hektarach, z dokładnością do 2 miejsc po przecinku. Podane w Tabeli 2.2 powierzchnie będą podlegały weryfikacji w czasie przeprowadzanych kontroli w zakresie prowadzenia gospodarstwa zgodnie z określoną w biznesplanie strukturą produkcji.² Zmiany w strukturze produkcji powyżej 30 punktów procentowych w trakcie

² Zobowiązanie wynikające z przepisu § 18 ust 1 pkt 3 lit a rozporządzenia

realizacji biznesplanu wymagają wystąpienia do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR o zgodę na zmianę założeń biznesplanu i stosownych zmian w biznesplanie.³

ARKUSZ (3): PRODUKCJA ZWIERZĘCA I DZIAŁY SPECJALNE

Tabela 3.1. Wielkość i struktura stada

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe przez wnioskodawców prowadzących lub zamierzających prowadzić produkcję zwierzęcą. W tabeli należy podać rodzaj (grupy technologiczne) i liczbę zwierząt poszczególnych gatunków w podziale na stado podstawowe (krowy mleczne, lochy, kłacze itp.) i stado obrotowe (cielęta, jałówki, opasy, prosięta, warchlaki, tuczniki itp.), jeżeli prowadzona jest produkcja w cyklu zamkniętym. Natomiast w przypadku, gdy produkcja prowadzona jest w cyklu otwartym (np. produkcja tuczników z prosiąt pochodzących z zakupu) rodzaj i stany zwierząt należy podać w części tabeli dla zwierząt utrzymywanych w cyklu otwartym.

Przy wnioskach składanych w okresie od 1 stycznia do 14 marca wielkość stada zwierząt w roku bazowym podaje się na dzień 31 grudnia roku bazowego (w przypadku beneficjentów grupy I – osób nieposiadających gospodarstwa, będą to stany zwierząt poprzedniego właściciela i w odniesieniu do zwierząt objętych ewidencją i znakowaniem powinny być zgodne ze stanem zwierząt będących w bazach IRZ).

Przy wnioskach składanych w okresie od 15 marca do 31 grudnia, wielkość stada zwierząt w roku bazowym podaje się na dzień 1 stycznia roku bazowego (w przypadku beneficjentów grupy I – osób nieposiadających gospodarstwa, będą to stany zwierząt poprzedniego właściciela i w odniesieniu do zwierząt objętych ewidencją i znakowaniem powinny być zgodne ze stanem zwierząt będących w bazach IRZ). Jeżeli zwierzęta, ze względu na sposób użytkowania (krowy mleczne, szt. stada podstawowego, grupy wiekowe zwierząt w okresie tuczu, w tym również w stadzie obrotowym, itp.), przebywają w grupie przez cały rok i ich stan na początek i koniec roku jest taki sam, wówczas mogą to być stany w sztukach fizycznych, natomiast gdy stany zwierząt na dzień 31 grudnia lub 1 stycznia odbiegają od średniego stanu zwierząt w ciągu roku bazowego o więcej niż 30 %. np. w związku z przyjętą technologią lub z przerwą technologiczną albo okresowym zmniejszeniem produkcji, wielkość stada zwierząt podaje się w sztukach stanu średniorocznego, wynikającego ze sporządzonego obrotu stada zgodnie ze schematem podanym w arkuszu 3a (Tab. 3.4, 3.6 – kolumna: stan średni [szt.]).

³ Zgodnie z przepisem § 21 rozporządzenia

W okresie planowania wielkość stada zwierząt podaje się:

- 1) w sztukach fizycznych na dzień 31 grudnia w poszczególnych latach objętych okresem planowania, w przypadku gatunków i grup zwierząt, kiedy stany na koniec roku nie odbiegają od średniego stanu zwierząt w ciągu roku o więcej niż 30 % lub
- 2) w sztukach stanu średniorocznego, kiedy stany zwierząt na koniec roku odbiegają od średniego stanu zwierząt w ciągu roku o więcej niż 30 % (np. w związku z przyjętą technologią lub z przerwą technologiczną albo okresowym zmniejszeniem produkcji). Stany średnioroczne w poszczególnych latach powinny wynikać ze sporządzonego obrotu stada zgodnie ze schematem podanym w arkuszu 3a (Tab. 3.5, 3.7 - kolumna: stan średni [szt.]).

W przypadku, gdy produkcja zwierzęca odbywa się w systemie zawierającym elementy cyklu otwartego i zamkniętego (np. rolnik posiada maciory, od których odchowuje prosięta, które następnie tuczy oraz dodatkowo dokupuje prosięta do tuczu) wówczas:

- 1) wpisujemy odpowiednią liczbę zwierząt stada podstawowego (np. macior) w części przeznaczonej dla stada podstawowego oraz pozostałe grupy technologiczne pochodzące od zwierząt stada podstawowego, (np. warchlaki, tuczniaki) w części przeznaczonej dla zwierząt stada obrotowego;
- 2) w części przeznaczonej do chowu zwierząt w cyklu otwartym wpisujemy jedynie zwierzęta z zakupu lub przeklasowane ze zwierząt pochodzących z zakupu (np. prosięta, warchlaki, tuczniaki, itp.); w przypadku, kiedy zwierzęta pochodzące z zakupu (np. jałówki do chowu) zostają po pierwszym wycieleniu przeklasowane do stada podstawowego (krów), zwierzęta zakupywane (jałówki) wpisuje się w części tabeli przeznaczonej dla cyklu otwartego w roku zakupu, a po przeklasowaniu na krowy - w części tabeli dla stada podstawowego.

Stany zwierząt w kolejnych latach realizacji Planu powinny odzwierciedlać zmiany, jakie będą zachodzić w stadzie, np. w związku ze zmianą stosowanego cyklu produkcyjnego (zaniechanie odchowu opasów, wydłużeniem odchowu cieląt itp.). Określenie grup technologicznych stanowiących produkt końcowy należy podporządkować strukturze i wiekowi sprzedawanych zwierząt w gospodarstwie i w miarę możliwości powinno odpowiadać grupom, dla których została podana w Tabeli 6 wartość standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM 2004). Grupy technologiczne, które nie stanowią produktu końcowego należy wyodrębnić na podstawie ogólnie przyjętych zasad tj. potrzeb żywieniowych, potrzeb w zakresie pomieszczeń, wybiegów itp.

Tabela 3.2. Struktura produkcji roślinnej prowadzonej pod osłonami i w działach specjalnych produkcji rolnej

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe przez wnioskodawców prowadzących lub zamierzających prowadzić produkcję pod osłonami oraz działły specjalne produkcji rolnej, gdzie produktem głównym jest produkt pochodzenia roślinnego.

W tabeli należy określić rozmiary działów specjalnych produkcji roślinnej np. uprawy pod osłonami itd. Za jednostkę produkcji w tym przypadku przyjmuje się jednostki miary dotyczące działów specjalnych przyjęte w Tabeli 6. biznesplanu „Określenie bazowej i planowanej wielkości ekonomicznej gospodarstwa”

W przypadku upraw pod osłonami, gdzie w ciągu roku kalendarzowego w jednym obiekcie jest prowadzony więcej niż jeden rodzaj produkcji, np. pomidory w cyklu wiosennym, i ogórki w cyklu jesiennym, w tabeli 3.2 uprawy te traktujemy, jako odrębne działalności.

Tabela 3.3 Struktura produkcji zwierzęcej w działach specjalnych produkcji rolnej

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe przez wnioskodawców prowadzących lub zamierzających prowadzić działły specjalne produkcji rolnej, gdzie produktem głównym jest produkt pochodzenia zwierzęcego.

W tabeli określa się rozmiary produkcji z prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej, których produktem są produkty pochodzenia zwierzęcego, np. drób, zwierzęta futerkowe, pszczoły itd. Przy wypełnianiu tej tabeli należy przyjąć jednostki miary najwłaściwsze do określenia danego rodzaju produkcji, np. kierując się jednostkami miary przyjętymi w Tabeli 6 biznesplanu.

ARKUSZ (3a): Obroty stad

Tabela 3.4. do 3.7. Roczne obroty stada

Wypełnienie tabel jest obowiązkowe przez wnioskodawców prowadzących lub zamierzających prowadzić produkcję zwierzęcą, w przypadku, gdy ze względu na charakter działalności występują znaczne wahania pogłowia zwierząt w ciągu roku. Sporządzane w biznesplanie obroty stada służą do ustalenia stanów średniorocznych w przypadku, kiedy okres przebywania zwierząt danej grupy w gospodarstwie jest krótszy niż rok np. tuczniaki, które w zależności od intensywności tuczu mogą przebywać w gospodarstwie od 3 do 6 miesięcy, brojlery kurze kończące cykl tuczu po 6 tygodniach itp.

W arkuszu 3a przewidziano miejsce do sporządzenia rocznych obrotów 2 stad zwierząt dla okresu bazowego oraz okresu docelowego. Okres bazowy jest to okres liczony od roku bazowego do roku, w którym liczebność i/lub struktura stada nie ulegną zmianie, czyli są

takie same jak w roku bazowym. Okresem docelowym jest okres liczony od roku, w którym liczebność i/lub struktura stada uległy zmianie do roku docelowego. Z okresami tymi w przypadku omawianego biznesplanu mamy do czynienia tylko wówczas, kiedy zakłada się zmiany w liczbie zwierząt w latach pośrednich. Załóżmy, że w roku bazowym (2014) w gospodarstwie było 50 tuczników (stan średnioroczny), w roku 2017 planuje się zwiększenie liczby tuczników do 100 szt. i ten stan będzie utrzymywany do roku docelowego (2020). W tej sytuacji okresem bazowym będą lata od 2014 do 2016 a okresem docelowym lata od 2017 do 2020. Rok początkowy dla okresu bazowego (Tabele 3.4 i 3.6) pojawia się automatycznie i powinien być zgodny z rokiem bazowym przyjętym na początku sporządzania biznesplanu, natomiast rok końcowy tego okresu należy wpisać zgodnie z rzeczywistością. Wpisanie roku końcowego w okresie bazowym spowoduje aktualizację lub pojawienie się roku początkowego w okresie docelowym (Tabele 3.5 i 3.7) natomiast rok końcowy należy wpisać zgodnie z przyjętym na początku sporządzania biznesplanu. W przypadku, kiedy w okresie planowania w każdym roku produkcja zwierzęca prowadzona będzie w takim samym rozmiarze i przy takiej samej strukturze stada, Wnioskodawca wypełnia tylko obrót stada dla roku bazowego dla każdego gatunku (stada) zwierząt. Niezależnie od tego ile lat będzie trwał okres bazowy lub docelowy, obroty stada sporządzamy zawsze w odniesieniu do jednego roku.

Sporządzanie rocznego obrotu stada należy rozpocząć od ustalenia okresu, którego dotyczy (wpisanie roku, do którego będzie trwał okres bazowy lub docelowy), następnie należy wpisać grupy zwierząt, które wystąpią w danym stadzie (w miarę możliwości powinny to być takie grupy, dla których podane są w Tabeli 6 wartości SGM 2004. Następnie wypełniamy kolumny dotyczące stanu początkowego (na dzień 1.01. danego roku) oraz wszelkiego rodzaju przemieszczeń, zakupów, sprzedaży i ewentualnych upadków w ciągu roku, jak również kolumnę „okres przebywania w grupie (w miesiącach)”. Stany zwierząt w kolumnach „stan końcowy” oraz „stan średni” wyliczą się automatycznie w wypełnionych wierszach. Automatycznie wyliczy się również wielkości w wierszu „Razem”.

W obrocie stada na rok bazowy dla zwierząt podlegających znakowaniu i rejestracji, stan początkowy (na początek roku) lub końcowy (na koniec roku) zwierząt, zależeć to będzie od przewidywanego terminu składania wniosku (pierwsza lub druga połowa roku), powinien być zgodny ze stanami zwierząt, jakie wystąpiły na koniec lub początek roku bazowego w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt ARiMR.

ARKUSZ (4): MASZYNY I URZĄDZENIA

Tabela 4.1. Zestawienie maszyn i urządzeń

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe i polega na przedstawieniu, zgodnie ze stanem rzeczywistym w dniu składania wniosku, znajdujących się w gospodarstwie (posiadanym lub tym, które wnioskodawca zamierza nabyć) maszyn i urządzeń. Należy zwrócić uwagę, że rok produkcji, w przypadku maszyn używanych nie jest rokiem zakupu. W sekcji A tabeli kolumnę „marka, typ” należy wypełnić obowiązkowo.

Deklarujemy jedynie te maszyny i urządzenia, które posiadają wartość użytkową, niezależnie od daty produkcji i będą przydatne do planowanej działalności rolniczej.

Jeżeli w gospodarstwie znajduje się więcej maszyn tego samego rodzaju, kolejne maszyny należy dopisać w wolnych wierszach. Podobnie, kiedy wnioskodawca posiada inne, niewymienione w tabeli, a posiadające wartość użytkową maszyny i urządzenia, wpisuje je w wolnych wierszach u dołu tabeli.

W przypadku, gdy maszyna albo urządzenie nie stanowi wyłącznej własności wnioskodawcy, należy zamieścić odpowiednią informację w kolumnie „Uwagi”, np. współwłasność (z xx podmiotami), dzierżawa/ współdzierżawa (z xx podmiotami) itd.

ARKUSZ (5): BUDYNKI I INWESTYCJE

Tabela 5.1. Zestawienie budynków i budowli

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe i polega na przedstawieniu, zgodnie ze stanem rzeczywistym w dniu składania wniosku, istniejących w gospodarstwie (posiadanych lub tym, które wnioskodawca zamierza nabyć) budynków i budowli. W kolumnie „W tym dzierżawione” wpisujemy X we właściwym wierszu przy budynkach i budowlach dzierżawionych. W przypadku budynków i budowli okres dzierżawy powinien być równy lub dłuższy od okresu planowania, o którym mowa w Tabeli pomocniczej 1 instrukcji. Powierzchnia ogólna budynków powinna być liczona wg wymiarów zewnętrznych. Istotnym uzupełnieniem może być wpisanie dodatkowo liczby stanowisk w budynkach inwentarskich.

Tabela 5.2. Planowane inwestycje

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe. W tabeli wpisuje się inwestycje, które wnioskodawca przewiduje zrealizować w gospodarstwie, (sfinansować, współfinansować) z uzyskanej premii. W rozporządzeniu określono rodzaje wydatków, na które można przeznaczyć premię dla młodego rolnika. Wydatki te mogą obejmować następujące koszty.

1. Koszty kwalifikowalne w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” określone w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 193, poz. 1396 i 1397 z późn. zm.)*, do których zalicza się m.in:

- 1) budowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi) wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji inwestycji (inwestycje budowlane z premii dla młodego rolnika nie mogą być prowadzone na gruntach stanowiących przedmiot dzierżawy⁴, jak również modernizacja nie może dotyczyć budynków niebędących własnością beneficjenta),

⁴ Przepis § 18 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia

- 2) zakup maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, przechowalnictwa, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, sprzedaży bezpośredniej, w szczególności sprzętu do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, ciągników rolniczych, przyczep rolniczych, maszyn lub urządzeń do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, maszyn lub urządzeń do przygotowywania lub składowania pasz, maszyn lub urządzeń do pojenia, zadawania pasz, urządzeń do pozyskiwania, przechowywania mleka,
- 3) zakładanie lub wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich, z wyłączeniem zakładania plantacji choinek, wiśni, malin, truskawek, porzeczek oraz roślin na cele energetyczne, w tym:
 - a) zakup materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego przeznaczonego do założenia sadu lub plantacji, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat w przypadku gatunków roślin uprawnych wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2007 r. Nr 41, poz. 271, Nr 80, poz. 541 i Nr 191, poz. 1362); kosztem jest zakup materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego kategorii kwalifikowany, z tym, że jeżeli do krajowego rejestru nie wpisano żadnej odmiany gatunku rośliny uprawnej, który jest wymieniony w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie, kosztem kwalifikowalnym może być zakup materiału szkółkarskiego CAC (*Conformitas agraria communitatis*),
 - b) koszty grodzenia, wyposażania sadów i plantacji wieloletnich w niezbędne urządzenia techniczne i technologiczne,
- 4) wyposażanie pastwisk lub wybiegów dla zwierząt, w szczególności grodzenie lub budowa wiat,
- 5) zaopatrzenie gospodarstw rolnych w wodę, w tym budowa ujęć wody, zakup urządzeń do uzdatniania, rozprowadzania, magazynowania wody, nawodnień ciśnieniowych,
- 6) instalacja lub budowa budynków lub budowli, zakup maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu, oczyszczania ścieków powstających w wyniku prowadzonej działalności rolniczej lub służących poprawie warunków utrzymania zwierząt lub poprawie higieny produkcji,
- 7) zakup, instalacja lub budowa innych niż wymienione w punktach 5) i 6) elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia

działalności rolniczej, w tym utwardzanie placów manewrowych, zakup i instalacja urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,

- 8) zakup nowego sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu prowadzonej działalności rolniczej, w tym programów księgowych.

Do kosztów inwestycji wymienionych w pkt. od 1 do 7 zalicza się także:

- 1) koszty transportu do miejsca realizacji inwestycji materiałów oraz maszyn i urządzeń objętych inwestycją, a także koszty montażu,
- 2) koszty nieprzekraczające 10% wydatków związanych z inwestycją obejmujące koszty:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej inwestycji (np. kosztorysów, projektów architektonicznych, budowlanych lub technologicznych, operatów wodnoprawnych, ocen lub raportów oddziaływania na środowisko, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości),
 - b) opłat za patenty lub licencje;
 - c) nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz wydatki związane z kierowaniem robotami budowlanymi. W przypadku inwestycji dotyczących zakupu maszyn lub urządzeń używanych kosztem jest koszt zakupu maszyny lub urządzenia nieprzekraczający ich wartości rynkowej oraz ceny nowych podobnych maszyn i urządzeń, jeżeli w dniu zakupu nie były starsze niż 5-letnie i są sprawne technicznie oraz spełniają obowiązujące normy i standardy.
2. Zakup gruntów rolnych, które do upływu 5 lat od dnia wypłaty pomocy beneficjent będzie wykorzystywał do działalności rolniczej w gospodarstwie. Cena zakupu za 1 ha gruntu nie może rażąco odbiegać od ceny rynkowej.
3. Zakup zwierząt hodowlanych stanowiących stado podstawowe – związany z rozpoczęciem produkcji zwierzęcej w gospodarstwie lub postępem genetycznym w zakresie prowadzonej produkcji. Zakupione zwierzęta powinny być zwierzętami hodowlanymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133 z 2007 r., poz. 921).

W przypadku inwestycji, które podlegały współfinansowaniu z innych środków publicznych, obowiązuje zasada, że do kwoty wydatkowanej przez beneficjenta nie wlicza się kwoty pomocy udzielonej z tych środków. Wsparcie nie może zostać przeznaczone na sfinansowanie wydatków:

- a) dokonanych na podstawie umowy zawartej między beneficjentem a małżonkiem, wstępnym lub zstępnym beneficjenta ani wstępnym lub zstępnym małżonka beneficjenta,
- b) na inwestycje zrealizowane przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Wszystkie dokumenty dostarczane do ARiMR w związku z przyznaną pomocą, jeśli sporządzono je w języku obcym, powinny być przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego. Beneficjent powinien przechowywać dokumenty związane z przyznaną pomocą do dnia upływu 5 lat, licząc od dnia wypłaty pomocy.

Przez rok budowy lub modernizacji rozumie się rok zakończenia budowy lub modernizacji i przyjęcia budynku do eksploatacji ze stosownymi pozwoleniami, jeżeli obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu wynika z przepisów prawa budowlanego lub właściwy organ nałożył taki obowiązek.

W przypadku, kiedy planowana inwestycja jest inwestycją dostosowującą do standardów UE, we właściwym wierszu należy wpisać „TAK”; w pozostałych przypadkach Wnioskodawca wpisuje „NIE”.

Gdy w gospodarstwie niezbędne jest przeprowadzenie inwestycji związanych z jego dostosowaniem do wymaganych prawem standardów w zakresie ochrony środowiska, higieny lub warunków utrzymania zwierząt Wnioskodawca w ramce pod tabelą podaje termin dokonania tych dostosowań. Termin ten nie może być późniejszy niż 3 lata od daty rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa.

Tabela 5.3. Sposób zapewnienia stanowisk dla zwierząt w przypadku braku budynków inwentarskich

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe w przypadku, gdy w Tabelach 5.1 i 5.2 nie występują budynki inwentarskie a wnioskodawca zamierza prowadzić produkcję zwierzęcą. Dotyczy to również przypadku, gdy w Tab. 5.2 przewiduje się inwestycje budowlane o charakterze budynków inwentarskich, lecz rozpoczęcie chowu zwierząt planuje się przed przewidywanym terminem zakończenia inwestycji. W tabeli należy wpisać, gdzie będą utrzymywane zwierzęta oraz na podstawie, jakiego formalno-prawnego tytułu wnioskodawca będzie z nich korzystał.

Tabela 5.4 Sposób wykonania prac w przypadku braku ciągników, maszyn do uprawy, siewu, pielęgnacji i zbioru uprawianych roślin

Wypełnienie tabeli jest obowiązkowe w przypadku, gdy w Tabelach 4.1 i 5.2 nie występują ciągniki i maszyny niezbędne do planowanej w biznesplanie produkcji roślinnej. Dotyczy to również przypadku, gdy w Tab. 5.2 przewiduje się zakup ciągnika lub maszyn, lecz rozpoczęcie produkcji roślinnej planuje się przed przewidywanym zakupem. W tabeli należy wskazać formalno-prawny tytułu korzystania z ciągników i maszyn.

ARKUSZ (6): OKREŚLENIE BAZOWEJ I PLANOWANEJ WIELKOŚCI EKONOMICZNEJ GOSPODARSTWA.

Rok bazowy dla okresu planowania oraz rok docelowy (ostatni rok objęty biznesplanem) został określony zgodnie z Tabelą pomocniczą 1 na etapie wypełniania Tabel 2.1 i 2.2 biznesplanu, w zależności od przewidywanego terminu złożenia wniosku. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa w roku docelowym musi wynosić, co najmniej 4 ESU i nie może być niższa niż w roku bazowym. Przy określaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa uwzględniamy prowadzoną (rok bazowy) lub planowaną produkcję roślinną i zwierzęcą, łącznie z działami specjalnymi produkcji rolniczej. Z produkcji roślinnej uwzględniamy tylko te rośliny, które stanowią produkcję potencjalnie towarową, pomijamy natomiast rośliny, które wykorzystywane są, np., jako pasze objętościowe we własnym gospodarstwie.

Podane w Tab. 6 „Wartości SGM 2004” odzwierciedlają średnią z 3 lat (2003-2005) nadwyżkę wartości produkcji potencjalnie towarowej nad kosztami bezpośrednimi dla poszczególnych działalności rolniczych (roślinnych i zwierzęcych) uzyskaną z 1 ha uprawy lub od 1 zwierzęcia w ciągu 1 roku, w określonym regionie SGM. Współczynniki SGM obliczane są w ramach Polskiego FADN i są publikowane z uwzględnieniem podziału obszaru kraju na następujące regiony statystyczne SGM:

- Region Pomorze i Mazury (województwo: lubuskie, zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko–mazurskie),
- Region Wielkopolska i Śląsk (województwo: wielkopolskie, kujawsko–pomorskie, dolnośląskie, opolskie),
- Region Mazowsze i Podlasie (województwo: podlaskie, mazowieckie, łódzkie, lubelskie),
- Region Małopolska i Pogórze (województwo: świętokrzyskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie).

Wartość SGM odnosi się do 12-miesięcznego okresu produkcji. W przypadku upraw, przy których cykl produkcyjny jest dłuższy niż 12 miesięcy, SGM danej działalności została odpowiednio skorygowana do 12-miesięcznego cyklu produkcyjnego. W przypadku upraw, dla których cykl produkcyjny jest krótszy niż 12 miesięcy, SGM danej działalności przeliczony został z uwzględnieniem średniej ilości cykli produkcyjnych w tym okresie. Oznacza to, że w przypadku upraw roślinnych (np. ogórki pod osłonami, sałata pod osłonami) w rachunku uwzględniono średnią liczbę cykli produkcyjnych w roku. Zatem bez względu na fakt, czy na powierzchni np. 0,6 ha uprawiana jest sałata tylko raz czy dwukrotnie w ciągu roku, dla kodu 380 „*Sałata pod osłonami*” należy wpisać powierzchnię sałaty 0,6 ha.

Analogicznie, w przypadku działalności produkcji zwierzęcej, dla których cykl produkcyjny jest dłuższy niż 12 miesięcy, SGM danej działalności został odpowiednio skorygowany do 12-miesięcznego cyklu produkcyjnego. W przypadku produkcji zwierzęcej, dla której cykl produkcyjny jest krótszy niż 12 miesięcy (np. warchlaki, tuczniki, brojlery itp.), SGM uwzględnia średnią liczbę cykli produkcyjnych na 1 stanowisko w roku.

Tabela pomocnicza 2. - Wartości SGM 2004 dla wybranych działalności, których brak w Tabeli 6⁵

Lp.	Rodzaj działalności	Jedn. miary	Wartości SGM 2004 w regionach SGM [zł]			
			Pomorze i Mazury	Wielkopolska i Śląsk	Mazowsze i Podlasie	Małopolska i Pogórze
1.	Tarnina, dereń, morwa, wierzba energetyczna – należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Inne uprawy trwałe</i> ” (kod FSS - G06),	1 ha	4 390	4 328	4 448	4 413
2.	Truskawki na sadzonki – należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Uprawy nasienne i sadzonki</i> ” (kod FSS - D19)	1 ha	11 639	10 854	11 327	10 380
3.	Rzepak - należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Rzepak i rzepak</i> ” (kod FSS – D26)	1 ha	1 522	1 775	1 368	1 656
4.	Mak – należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Pozostałe rośliny oleiste</i> ” (kod FSS - D30).	1 ha	1 303	1 304	1 277	1 254
5.	Krokosz barwierski, zaślaz włóknisty – należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Pozostałe rośliny przemysłowe</i> ” (kod FSS - D35).	1 ha	6 137	6 346	7 682	6 518
6.	Bocznik - należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Grzyby</i> ” (kod FSS - I02).	100 m ²	7 265	7 265	7 265	7 265
7.	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi - kod FSS D14A).	1 ha	2 797	3 163	2 449	3 331
8.	Warzywa, truskawki w uprawie polowej - ogrody towarowe (w płodozmianie z uprawami ogrodnictwami kod FSS - D14B).	1 ha	5 724	5 991	4 864	6 465
9.	Zwierzęta futerkowe - należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Króliki - samice</i> ” (kod FSS – J17).	1 szt.	111	111	111	111
10.	Zwierzęta jeleniowate - należy zastosować współczynnik SGM dla działalności „ <i>Koniowate</i> ” (kod FSS – J01).	1 szt	726	726	726	726

W Tabeli pomocniczej 2 przedstawiono wartości SGM 2004 w odniesieniu do wybranych działalności, których brak w Tab. 6 biznesplanu. Wartości te mogą mieć zastosowanie przy

⁵ Wartości SGM 2004 przyjęto identyczne jak w działaniu „Modernizacja gospodarstw rolnych „ – Załącznik A w Instrukcji ustalania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego na podstawie współczynników standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004” (IW-1_121)

określaniu żywotności ekonomicznej gospodarstwa w przypadku prowadzenia lub planowania prowadzenia działalności zamieszczonych w Tabeli pomocniczej 2. Jest możliwość dopisania w pozycjach od 95 do 101 Tab. 6 biznesplanu działalności roślinnych oraz w pozycjach od 130 do 133 działalności zwierzęcych, dla których brak wartości SGM. Należy wpisać: rodzaj działalności, jednostkę miary, powierzchnię uprawy lub liczbę zwierząt w roku bazowym i/lub w roku docelowym oraz wartość SGM z Tab. pomocniczej 2. Ostatnie kolumny wyliczą się automatycznie. Możliwe jest również zastosowanie samodzielnie wyliczonej wartości nadwyżki bezpośredniej na formularzach w Tabelach od 6.1. do 6.4. zgodnie z opisem zawartym na str. 28 niniejszej instrukcji.

Tabela 6. Określenie bazowej i planowanej wielkości ekonomicznej gospodarstwa
Tabelę należy wypełnić obowiązkowo

W wersji elektronicznej „Planu Rozwoju Gospodarstwa” należy.

1. Dokonać wyboru makroregionu z „listy rozwijanej”.
2. Wpisać właściwy rok w główce kolumny dotyczącej roku docelowego
3. Wpisać rzeczywiste rozmiary produkcji wynikające z tabeli 2.2 oraz z tabel 3.1-3.3 (uprawiane rośliny w ha i utrzymywane zwierzęta w sztukach fizycznych na koniec roku lub w sztukach stanu średniorocznego) w odpowiednich wierszach kolumn dotyczących powierzchni uprawy lub liczby zwierząt w roku bazowym i w roku docelowym.
4. W przypadku produkcji trzody chlewnej w cyklu zamkniętym, wartość prosiąt o wadze do 20 kg uwzględniana jest w nadwyżce bezpośredniej określonej dla loch. Nie wystąpi wówczas grupa prosiąt o wadze do 20 kg. Gdy produkcja żywca wieprzowego odbywa się na bazie prosiąt z zakupu, należy wówczas uwzględnić prosięta o wadze do 20 kg. Jeżeli część prosiąt do tuczu pochodzi z własnego chowu a część z zakupu, wówczas w grupie prosiąt do 20 kg należy podać tylko średnioroczny stan prosiąt z zakupu wynikający z obrotu stada.
5. Wartość SGM dla krowy mlecznej zawiera wartość cielęcia w wieku do 2 tygodni. W związku z tym stanu cieląt do 2 tygodni nie uwzględnia się w średniorocznym stanie cieląt poniżej 1 roku.
6. Z produkcji roślinnej uwzględniamy i przenosimy z Tabeli 2.2 do Tabeli 6 tylko powierzchnie rośliny, które stanowią produkcję potencjalnie towarową. Jeżeli w gospodarstwie występują zwierzęta żywione własnymi paszami objętościowymi, pomijamy rośliny wykorzystywane, jako pasze objętościowe. Dotyczy to głównie pasz objętościowych produkowanych na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych, określonych w Tab. 6 m.in. kodami 220, 221, 420, 430, 440, 450, 460, 640, 650 i

wykorzystywanych w produkcji zwierzęcej we własnym gospodarstwie. W przypadku gdy w gospodarstwie nie ma tego rodzaju zwierząt, możliwe jest uwzględnienie wartości SGM dla upraw pastewnych, których sprzedaż jest potwierdzona dowodami sprzedaży (np. faktury). Dla przykładu, gdy wnioskodawca nie ma zwierząt i planuje uprawę kukurydzy na kiszonkę z przeznaczeniem na sprzedaż wówczas taką produkcję można uwzględnić do wyliczenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa.

7. Jeżeli w gospodarstwie rolnym znajduje się pasieka i do wielkości ekonomicznej wliczamy produkcję miodu, wówczas w produkcji roślinnej nie uwzględniamy powierzchni uprawy roślin miododajnych.

W wersji elektronicznej arkusz kalkulacyjny dokonuje automatycznego obliczenia bazowej i docelowej wielkości SGM (standardowych nadwyżek bezpośrednich) z gospodarstwa oraz wielkości ekonomicznej gospodarstwa wyrażonej w ESU.

W wersji papierowej „Planu rozwoju gospodarstwa” należy:

1. Przed wydrukowaniem „Planu” dokonać wyboru makroregionu z „listy rozwijanej” tak, aby wyświetliły się aktualne dla makroregionu wartości SGM dla działalności w kolumnie „Wartość SGM. 2004” albo pobrać odpowiednio wydrukowany formularz Planu w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
2. Wpisać rzeczywiste rozmiary produkcji wynikające z tabeli 2.2 oraz z tabel 3.1-3.3 (uprawiane rośliny w ha i utrzymywane zwierzęta w sztukach fizycznych na koniec roku lub w sztukach stanu średniorocznego) w odpowiednich wierszach kolumn dotyczących powierzchni uprawy lub liczby zwierząt w roku bazowym i w roku docelowym.
3. Wartość SGM w roku bazowym i docelowym dla działalności oblicza się mnożąc rozmiary produkcji danej działalności przez wartość SGM 2004.
4. W wierszu „Razem do przeniesienia” należy obliczyć: sumę powierzchni oraz wartość SGM i przenieść te wartości na kolejną stronę (część 2).
5. Analogicznie należy postępować na stronie 2 i dokonać przeniesienia wartości na stronę 3 (część 3).
6. Na stronie 3 (część 3) wielkość ekonomiczną gospodarstwa rolnego sprowadzamy do wartości ESU poprzez podzielenie wartości SGM z gospodarstwa dla roku „bazowego” i „docelowego” przez wartość 1 ESU w PLN, tj. 5 181,24 zł (1 200 EUR przy średnim kursie z lat 2003-2005, wynoszącym 4,3177 zł/EUR).
7. W przypadku wypełniania tabel 6.1-6.4 wyliczone nadwyżki należy wpisać odpowiednio dla roku bazowego i docelowego w wierszach nr 134 i 135 tabeli 6 (wiersze 149 i 150 arkusza Excel).

Planowaną łączną powierzchnię upraw należy przenieść do wiersza nr 134 w tabeli 6, odpowiednio dla roku bazowego i docelowego. Łączną wartość nadwyżek, dla działalności, dla których nie ma wartości standardowych, należy wyliczyć mnożąc nadwyżki z 1 ha (obliczone w tabelach 6.1 i 6.2) przez planowaną powierzchnię upraw i zsumować, a wynik wpisać w tabeli 6 w wierszu 134 w kolumnach „Wartość SGM...” odpowiednio dla roku bazowego i docelowego.

W przypadku działalności w produkcji zwierzęcej (tabele 6.3 i 6.4) należy zsumować uzyskane nadwyżki dla stad zwierząt i wpisać je w tabeli 6 w wierszu nr 135 w kolumnach ”Wartość SGM...” odpowiednio dla roku bazowego i docelowego.

ARKUSZ (6a): NADWYŻKI BEZPOŚREDNIE.

Tabele od 6.1. do 6.4. Nadwyżki bezpośrednie dla działalności roślinnych i zwierzęcych
Wypełnienie tabel jest obowiązkowe tylko dla wnioskodawców prowadzących
działalności produkcyjne niewyszczególnione w Tabeli 6.

W przypadku, kiedy wnioskodawca prowadzi specyficzny rodzaj produkcji, dla której nie podano wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) w tabeli 6, lub taki rodzaj produkcji jest prowadzony w gospodarstwie, które wnioskodawca zamierza nabyć (i będzie ją kontynuował), należy sporządzić kalkulacje nadwyżki bezpośredniej na podstawie uzyskiwanej, (jeśli prowadzi taką produkcję) bądź przewidywanej, (jeśli planuje jej rozpoczęcie) wartości produkcji potencjalnie towarowej i kosztów bezpośrednich związanych z daną działalnością (na 1 ha powierzchni upraw lub na sztukę ewentualnie stado zwierząt).

W tym celu należy wypełnić właściwe tabele nadwyżek bezpośrednich.

Tabele 6.1 – 6.2. – nadwyżki bezpośrednie dla działalności, których produktem potencjalnie towarowym jest produkt pochodzenia roślinnego; w górnym lewym rogu w tabelach 6.1 i 6.2 należy podać obecną i planowaną powierzchnię upraw (w ha), dla których sporządzany jest rachunek

Tabele 6.3. – 6.4.- nadwyżki bezpośrednie dla działalności, których produktem potencjalnie towarowym jest produkt pochodzenia zwierzęcego, w górnym lewym rogu w tabelach 6.3 i 6.4 należy podać, w sposób opisowy obecną i planowaną wielkość produkcji (np. obecnie 100 szt., docelowo 200 szt stada podstawowego zwierząt futerkowych).

Tak skalkulowana nadwyżka zostaje wprowadzona do tabeli nr 6 (w wiersze nr 134 i 135) w celu uwzględnienia jej w bazowej i planowanej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej z całego gospodarstwa.